

ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และโอกาสในการศึกษาต่อ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
ของนักเรียน ในจังหวัดนครราชสีมา

นายดำรง แสนสิงห์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาสารัตถศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-558-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018565

THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIO-ECONOMIC STATUS OF
THE FAMILIES, LEARNING ACHIEVEMENT, AND ACCESS TO
LOWER SECONDARY SCHOOLS OF STUDENTS IN CHANGWAT
NAKHON RATCHASIMA

Mr. Damrong Sansing

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Foundations of Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

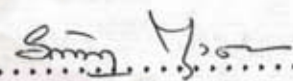
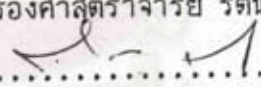

ISBN 974-579-558-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และโอกาสในการศึกษาต่อ โรงเรียนมัธยม
ศึกษาตอนต้น ของนักเรียนในจังหวัดนครราชสีมา
โดย นายดำรง แสนสิงห์
ภาควิชา สਾਰตศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงษ์ ศิริบรรณพิทักษ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รัตนา ตุงคสวัสดิ์)
กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพนวรรณ เลขาณิช)
กรรมการ
(อาจารย์ ดร. จมพล พูลภัทรชีวิน)
อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงษ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ดำรง แสนสิงห์ : ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และโอกาสในการศึกษาต่อโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียน ใน จังหวัดนครราชสีมา (THE RELATIONSHIPS BETWEEN SOCIO-ECONOMIC STATUS OF THE FAMILIES, LEARNING ACHIEVEMENT, AND ACCESS TO LOWER SECONDARY SCHOOLS OF STUDENTS IN CHANGWAT NAKHON RATCHASIMA) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร. พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์, 114 หน้า. ISBN 974-579-558-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของครอบครัวของนักเรียน (2) ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กับโอกาสการศึกษาต่อและไม่ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและโอกาสการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนในจังหวัดนครราชสีมา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดกรมสามัญศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2533 ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 345 คน และผู้ปกครองนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 และไม่ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 325 คน

ผลการวิจัย

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีความสัมพันธ์กับโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนในจังหวัดนครราชสีมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ อาชีพของบิดา รายได้ของบิดามารดา จำนวนพี่น้องของนักเรียนในครอบครัว การมีพี่ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาหรือสูงกว่า การศึกษาของบิดา สถานภาพการสมรสของบิดามารดา ความต้องการให้ศึกษาต่อของบิดามารดา ความสะดวกในการเดินทางจากบ้านพักของนักเรียนถึงโรงเรียนมัธยมศึกษา และระยะทางจากบ้านพักของนักเรียนถึงโรงเรียนมัธยมศึกษา

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มวิชา คือ วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต วิชาการงานพื้นฐานอาชีพ วิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย และวิชาทักษะ ตามลำดับ

3. วิเคราะห์ตัวแปรจำแนกประเภทระหว่างนักเรียนที่ได้ศึกษาต่อและไม่ได้ศึกษาต่อ พบว่าตัวแปรที่สามารถแยกทั้งสองกลุ่มออกจากกันได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ที่มีค่าเป็นบวกและมีแนวโน้มเป็นของกลุ่มที่ศึกษาต่อ ได้แก่ สถานภาพการสมรสของบิดามารดา (อยู่ร่วมกัน) จำนวนพี่น้องทั้งหมดในครอบครัว รวมทั้งตัวนักเรียนด้วย (1-2 คน) การศึกษาของบิดา (ระดับอนุปริญญาและระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5) และรายได้ของบิดามารดา (มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป) ส่วนตัวแปรที่มีค่าเป็นลบและมีแนวโน้มเป็นของกลุ่มที่ไม่ศึกษาต่อ ได้แก่ สถานภาพสมรสของบิดามารดา (แยกกันอยู่, หย่าร้าง) การศึกษาของบิดา (ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 หรือต่ำกว่า) ความต้องการให้ศึกษาต่อของบิดามารดา (ไม่ต้องการ) และความสะดวกในการเดินทางจากบ้านพักถึงโรงเรียนมัธยมศึกษา (ไม่สะดวก)

ภาควิชา..... สারัตถศึกษา
สาขาวิชา..... พื้นฐานการศึกษา
ปีการศึกษา..... 2534

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

DAMRONG SANSING : THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIO-ECONOMIC STATUS OF THE FAMILIES, LEARNING ACHIEVEMENT, AND ACCESS TO LOWER SECONDARY SCHOOLS OF STUDENTS IN CHANGWAT NAKHON RATCHASIMA. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. PRUET SIRIBANPITAK, Ph.D., 114 PP. ISBN 974-579-558-5

The purpose of this research was to study (1) the relationships between the socio-economic status and the access to lower secondary schools (2) the relationships between the learning achievement and the access to lower secondary schools, and (3) the relationships between the socio-economic status, learning achievement and the access to lower secondary schools. The samples were 345 first-year students of the secondary schools in Changwat Nakhon Ratchasima in the academic year 2533, and 325 guardians of the six-grade students of primary schools in Changwat Nakhon Ratchasima in the academic year 2532.

Findings

1. The socio-economic status variables which showed positive correlations with the access to lower secondary schools at .01 significant level were father's occupation, parents' incomes, the number of children in the families, the number of children studying in secondary school or higher level, father's education, the marital status of parents, the convenience of travelling to the secondary school, and the distance between their house and the secondary schools.
2. The learning achievement variables which showed positive correlations with the access to lower secondary schools at .01 significant level were the learning achievements of all subject area which were the Life Experiences area, Work-Oriented area, Character Development area, and Skill Development area.
3. The discriminant analysis found that the independent variables which showed positive correlations with the access to lower secondary schools students at .01 level of significance were marital status of parents (live together), amount of children in the families (1-2), father's education (the diploma) and (mathayomsuksa v), and parents's income (10,000 baht and up). The variables which showed negative correlations with non access to lower secondary school students at .01 significant level were marital status of parents (separate, divorce), father's education (prathom sukka IV or lower), Parent's intention (no intention) and the convenience to travel to the secondary schools (inconvenience).

ภาควิชา..... สาธิตศึกษา
สาขาวิชา..... พื้นฐานการศึกษา
ปีการศึกษา..... 2534

ลายมือชื่อผู้พิมพ์..... Pak
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... พรูเอต สิริบัณฑิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงษ์ที ศิริบรรณพิทักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย กาญจนवासี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาในด้านสถิติและการวิจัย ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องและให้ข้อเสนอแนะด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ฯฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ศาสตราจารย์ ดร. ก่อ สวัสดิทานิชย์ ที่กรุณาอธิบายแนวการจัดการศึกษาในอนาคต

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ สินเลารัตน์ รองศาสตราจารย์ สุนัตรา สุภาพ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรรณิการ์ ลัจกุล อาจารย์ ดร. จุมพล พูลภัทรชีวิน ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ขอขอบคุณอาจารย์ สุวจิ กุศลจรียากุล อาจารย์ 2 ช่วยราชการหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประมุขศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ขอขอบคุณผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ตลอดจนอาจารย์ทุกท่านที่เกี่ยวข้อง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด นครราชสีมา ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือเป็นอย่างดี ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและขอขอบใจ นักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ได้ข้อมูลมาเพื่อ ทำการวิจัย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านอื่น ๆ ที่ให้ความร่วมมือ ที่มีได้กล่าวนามมา ณ ที่นี้ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ท้ายที่สุด ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยด้วยส่วนหนึ่ง

ดำรง แสนสิงห์

สารบัญ

		หน้า
	บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
	กิตติกรรมประกาศ.....	ช
	รายการตารางประกอบ.....	ฎ
บทที่		
1	ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
	ขอบเขตของการวิจัย.....	6
	ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
	คำสำคัญ.....	8
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2	วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	ความสำคัญของการศึกษา.....	9
	การให้ความสำคัญต่อการศึกษาในประเทศไทย.....	10
	การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	12
	โอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	15
	องค์ประกอบที่มีผลต่อโอกาสการศึกษาต่อ.....	28
	การศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา.....	33
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
	ผลการวิจัยในประเทศที่กำลังพัฒนา.....	44
	งานวิจัยในประเทศไทย.....	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	57
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	60
	การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย.....	61
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
	ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของ ครอบครัวกับโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1....	66
	ตอนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคม กับโอกาสในการ ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	70
	ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับโอกาสใน การศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	77
	ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 1.....	78
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
	สรุปผลการวิจัย.....	83
	อภิปรายผลการวิจัย.....	86
	ข้อเสนอแนะ.....	89
	บรรณานุกรม.....	93
	ภาคผนวก.....	99
	ประวัติผู้เขียน.....	114

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 5.....	3
2	อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปี 2529-2531.....	4
3	จังหวัดที่มีอัตราการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงสุดและต่ำสุดปี 2531.....	5
4	สถิติอัตราการเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	23
5	การเปรียบเทียบและผลการรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2527-2529.....	27
6	นักเรียนที่ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	59
7	นักเรียนที่ไม่ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	60
8	จำนวนและร้อยละของข้อมูลที่เก็บได้จากนักเรียนที่ศึกษาต่อจาก โรงเรียนต่าง ๆ.....	63
9	จำนวนและร้อยละของข้อมูลที่เก็บได้จากผู้ปกครอง.....	64
10	ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทาง เศรษฐกิจ กับโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตาม อาชีพบิดา.....	67
11	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจกับโอกาสในการ ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียน จำแนกตามรายได้ของบิดา มารดาต่อเดือน.....	68
12	แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อชั้นมัธยม ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายใน การศึกษา.....	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคม กับโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียน จำแนกตามจำนวนพี่น้องในครอบครัว.....	70
14	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมกับโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียนจำแนกตามพื้นที่กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาหรือสูงกว่า.....	71
15	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคม กับโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษาของบิดา นักเรียน.....	72
16	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมกับโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียน จำแนกตามสถานภาพการสมรสของบิดามารดา.....	73
17	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมกับโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียน จำแนกตามความต้องการให้ศึกษาต่อของบิดามารดา.....	80
18	ความสัมพันธ์ของสถานภาพทางสังคมกับโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามความสะดวกในการเดินทางจากบ้านพักถึงโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	81
19	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมกับโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามระยะทางจากบ้านพักถึงโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
20	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับโอกาสในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียน.....	77
21	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรทางด้านสมรรถภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับโอกาสในการศึกษาต่อและไม่ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียน.....	79

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย